

ΕΝΟΤΗΤΑ 8

Λέγεται γοῦν ἐν Σικελίᾳ (εἰ γὰρ καὶ μυθωδέστερόν ἐστιν, ἀλλ' ἀρμόσει καὶ νῦν ἅπασι τοῖς νεωτέροις ἀκοῦσαι) ἐκ τῆς Αἴτνης ῥύακα πυρὸς γενέσθαι· τοῦτον δὲ ῥεῖν φασιν ἐπὶ τε τὴν ἄλλην χώραν, καὶ δὴ καὶ πρὸς πόλιν τινὰ τῶν ἐκεῖ κατοικουμένων. Τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ὀρμῆσαι πρὸς φυγὴν, τὴν αὐτῶν σωτηρίαν ζητοῦντας, ἓνα δὲ τινα τῶν νεωτέρων, ὀρῶντα τὸν πατέρα πρεσβύτερον ὄντα καὶ οὐχὶ δυνάμενον ἀποχωρεῖν, ἀλλὰ ἐγκαταλαμβανόμενον ὑπὸ τοῦ πυρός, ἀράμενον φέρειν. Φορτίου δ' οἶμαι προσγενομένου καὶ αὐτὸς ἐγκατελήφθη. Ὅθεν δὴ καὶ ἄξιον θεωρῆσαι τὸ θεῖον, ὅτι τοῖς ἀνδράσιν τοῖς ἀγαθοῖς εὐμενῶς ἔχει. Λέγεται γὰρ κύκλῳ τὸν τόπον ἐκεῖνον περιρρυῖναι τὸ πῦρ καὶ σωθῆναι τούτους μόνους, ἀφ' ὧν καὶ τὸ χωρίον ἔτι καὶ νῦν προσαγορεύεσθαι τῶν εὐσεβῶν χώρον· τοὺς δὲ ταχεῖαν τὴν ἀποχώρησιν ποιησαμένους καὶ τοὺς ἑαυτῶν γονέας ἐγκαταλιπόντας ἅπαντας ἀπολέσθαι.

A. Να μεταφραστεῖ ἀπὸ το κείμενο το ἀπόσπασμα (Λέγεται ἀράμενον φέρειν)

1. Πῶς μέσα ἀπὸ το κείμενο φαίνεται ο σεβασμὸς πρὸς στοὺς γονεῖς; Να περιγραφεῖ το γεγονός.
2. Πῶς οἱ θεοὶ τιμοῦν τὸν σεβασμὸ πρὸς τοὺς γονεῖς; (σελ. 62, σχολικὸ βιβλίο ερώτηση 1)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αντικαταστήσεις τοὺς τύπους τῆς Οριστικῆς στὶς ἄλλες ἐγκλίσεις προσέχοντας τὸ χρόνο, τὸ πρόσωπο καὶ τὸν ἀριθμὸ:

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
τεθεράπευσαι			
Παύονται			
Πλέξει			
ἐδιώξω			
ἐπείσαντο			
παρακελεύεται			

2. Να μετατρέψετε τὴν ενεργητικὴ σύνταξη σε παθητικὴ:

Οἱ Ἀθηναῖοι ἐξέλεξαν τὸν Περικλέα στρατηγόν.

- Μίνως ἐπαίδευσε τὸν Ῥαδάμανθυν.

3. Να συμπληρώσετε τὰ κενὰ με τὰ παραθετικά τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν ἐπιρρημάτων που βρίσκονται στὴν παρένθεση:

- Τὸ σῶζειν τάγαθὰ _____ τοῦ κτήσασθαι (χαλεπῶς, συγκρ.).

- Τῶν ἀνδρῶν _____ ἐπολέμησαν αἱ γυναῖκες (ἀνδρείως, υπερθ.).

- Ἀνδρῶν ἀπάντων _____ Σωκράτης (δίκαιος, υπερθ.).

- Οὐδὲν κτῆμά ἐστι _____ ἀρετῆς (σεμνόν, συγκρ.).

4. Να σχηματίσετε τὶς ἐγκλίσεις τῶν ρημάτων οἱ ὁποῖες λείπουν.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

ΕΥΚΤΙΚΗ

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ

ποιοῖεν

ἐπιτελῆσθε

ἀπατάσθω

τιμῶς

δουλοῦται

5. Να αναγνωρίστουνε συντακτικὰ οἱ υπογραμμισμένες λέξεις τοῦ κειμένου.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ :

1. τεθεραπευμένος-η-ον ἥς, εἵης, τεθεράπευσσ
παύωνται, παύοιντο παυέσθων
πλέξει,-, πλέξοι,
έδιώξω, διώξη, διώξαιο, διώξαι
έπείσαντο, πείσωνται, πείσαιντο, πεισάσθων
παρακελεύεται, παρακελεύηται, παρακελεύοιτο, παρακελευέσθω
2. - Περικλής εξέλέγη στρατηγός ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων
- Ραδάμανθους έπαιδεύθη ὑπὸ τοῦ Μίνω.
3. χαλεπώτερον/ ἀνδρειότατα/ δικαιότατος/ σεμνότερον
4. ποιοῦσι, ποιῶσι, ποιοῖεν, ποιοούντων./ποιεῖτῶσαν
έπιτελεῖσθε, έπιτελεῆσθε, έπιτελοῖσθε, έπιτελεῖσθε
τιμᾶς, τιμᾶς, τιμῶς, τίμα
δουλοῦται, δουλῶται, δουλοῖτο, δουλούσθω
5. ἀκοῦσαι- υποκείμενο του ρήματος άρμόσει (απρόσωπο ρήμα)
ὀρμῆσαι –αντικείμενο του εννοούμενου ρήματος «φασίν»
πρὸς φυγὴν-εμπρόθετος του σκοπού
τῶν νεωτέρων- γενική διαιρετική
ὀρῶντα- αιτιολογική μετοχή
έγκαταλαμβανόμενον –κατηγορηματική μετοχή
ὑπὸ τοῦ πυρός- εμπρόθετος του ποιητικού αιτίου
ἀράμενον- χρονική μετοχή
θεωρῆσαι- υποκείμενο του απροσώπου ρήματος «ἄξιον έστί»
τοῖς ἀνδράσιν- αντικείμενο στην έκφραση (εὐμενῶς ἔχει)
τῶν εύσεβῶν –γενική κτητική

ΕΝΟΤΗΤΑ 4

Ἄρ' οὖν ἂν εξαρκέσειεν ἡμῖν, εἰ τὴν τε πόλιν ἀσφαλῶς οἰκοῖμεν καὶ τὰ περὶ τὸν βίον εὐπορώτεροι γιγνοίμεθα καὶ τὰ τε πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ὁμονοοῖμεν καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλησιν εὐδοκιμοῖμεν; Ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι τούτων ὑπαρξάντων τελέως τὴν πόλιν εὐδαιμονήσειν. Ὁ μὲν τοίνυν πόλεμος ἀπάντων ἡμᾶς τῶν εἰρημένων ἀπεστέρηκεν· καὶ γὰρ πενεστέρους ἐποίησεν καὶ πολλοὺς κινδύνους ὑπομένειν ἠνάγκασεν καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας διαβέβληκεν καὶ πάντας τρόπους τεταλαιπώρηκεν ἡμᾶς. Ἦν δὲ τὴν εἰρήνην ποιησώμεθα, [...] μετὰ πολλῆς μὲν ἀσφαλείας τὴν πόλιν οἰκήσομεν, ἀπαλλαγέντες πολέμων καὶ κινδύνων καὶ ταραχῆς, [...] καθ' ἑκάστην δὲ τὴν ἡμέραν πρὸς εὐπορίαν ἐπιδώσομεν, [...] ἄδεῶς γεωργοῦντες καὶ τὴν θάλατταν πλέοντες καὶ ταῖς ἄλλαις ἐργασίαις ἐπιχειροῦντες αἱ νῦν διὰ τὸν πόλεμον ἐκλελοίπασιν. Ὀψόμεθα δὲ τὴν πόλιν διπλασίας μὲν ἢ νῦν τὰς προσόδους λαμβάνουσαν, μεστὴν δὲ γιγνομένην ἐμπόρων καὶ ξένων καὶ μετοίκων, ὧν νῦν ἐρήμη καθέστηκεν. Τὸ δὲ μέγιστον· συμμαχοὺς ἔξομεν ἅπαντας ἀνθρώπους, οὐ βεβιασμένους, ἀλλὰ πεπεισμένους.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

- A. Να μεταφραστεί το απόσπασμα του κειμένου (Ἄρ' οὖν ἂν τεταλαιπώρηκεν ἡμᾶς)
1. Ποια εἶναι τα ευεργετικά της ειρήνης και ποια τα αρνητικά του πολέμου βάση κειμένου;
(ερώτηση 2, σελ. 32 σχολικού βιβλίου)
 2. Πώς συμβάλλει η ελεύθερη βούληση στο σχηματισμό και τη λειτουργία μιας συμμαχίας;
(ερώτηση 3, σελ 32 σχολικού βιβλίου)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε στο ίδιο πρόσωπο το μέλλοντα, τον αόριστο και τον παρακείμενο των παρακάτω ρημάτων

1. Φαίνετε
2. Κρίνεις
3. Παραγγέλλομεν
4. Μένετε
5. Νέμουσι
6. Καταβάλλομεν
7. Κομίζεις
8. Φθείρετε
9. Σπείρει

2. Να αναγνωρίσετε τις δευτερεύουσες προτάσεις που υπάρχουν στις παρακάτω περιόδους (είδος).

1. Εἰ θεοί τι δρῶσιν αἰσχρόν, οὐκ εἰσὶ θεοί.
2. Ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, ἐπορεύοντο ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸν ἥλιον.
3. Τοῦτ' ἀπόκριναι, εἰ ἀληθὴ λέγομεν ἢ οὐκ ἀληθῆ. .
4. Δέδοικα μὴ ὁ ἀσθενὴς τελευτήσῃ. .
5. Οὐ γινώσκω ἃ λέγεις.
6. Ἐλέγετο ὑπὸ τῶν πρέσβων ὡς ὁ Κῦρος βούλοιο ἀπιέναι.
7. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐκάκιζον τὸν Περικλέα ὅτι στρατηγὸς ὦν οὐκ ἐπεξάγοι.
8. Ἀγησίλαος κατέλιπεν ἐν τῇ Ἀσίᾳ φρουράν, ἵνα δύναιτο διασφᾶναι τὰς πόλεις.

3. Να βρεις το ρήμα και να γράψεις τον αντίστοιχο τύπο παθ. μέλλοντα ή αορίστου όπου δεν δίνεται :

1. σωθήσεται
2. ἐβουλήθησαν
3. λυθῆναι
4. ἐπέισθημεν
5. τοξευθῆναι

4. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις με τους κατάλληλους τύπους των ρημάτων που δίνονται μέσα στις παρενθέσεις.

- α) Οὐχ ὅτι ἤμαρτες; (ὀράω-ὀρῶ, β' ενικό οριστ. ενεστ. & παρατατ.)
β) Οὐκ με καθεύδειν τὸ Μιλτιάδου τρόπαιον. (ἐαω-ἐῶ, γ' ενικό οριστ. ενεστ..)
γ) Ἐντολήν καινὴν δίδωμι ἡμῖν ἵνα ἀλλήλους. (ἀγαπάω-ἀγαπῶ, β' πληθ. υποτ. ενεστ.)
δ) Κἀλλίον ἐστὶ τὸ τοῦ λέγειν περισσά. (σιωπάω-σιωπῶ, απαρέμφατο ενεστ.)
ε) Αἰσῶπον κλέψαι τὴν φιάλην τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Δελφοῖς. (αἰτιάομαι-αἰτιῶμαι, γ' πληθ. οριστ. ενεστ. & παρατατ.)
ζ) Μεγάλην καταισχύνην ἡγοῦντο Λακεδαιμόνιοι σφίσι γενέσθαι, ὅποτε ἐν πολέμῳ. (ἡττάομαι-ἡττῶμαι, γ' πληθ. ευκτ. ενεστ.)
η) Μὴ κατορθοῦν τὰ δύνата. (πειράομαι-πειρῶμαι, β' ενικό προστ. ενεστ.)

5. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- 1.** φανέϊτε, ἐφήνατε, πεφάγκατε
κρινεῖς, Ἐκρινας, κέκρικας
παραγγελοῦμεν, παρηγγείλαμεν, παρηγγέλκαμεν
μενεῖτε, ἐμείνατε, μεμενήκατε
νεμοῦσι, Ἐνειμαν, νενεμήκασιν
καταβαλοῦμεν, κατεβάλομεν, καταβεβλήκαμεν
κομιεῖς,, ἐκόμισας, κεκόμικας
φθερεῖτε, ἐφθείρατε, ἐφθάρκατε
Σπερεῖ, Ἐσπειρε, Ἐσπαρκε.

2.

- Εἰ θεοί τι δρῶσιν αἰσχρόν- δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική
- Ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική
- εἰ ἀληθὴ λέγομεν ἢ οὐκ ἀληθῆ.- δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική .
- μὴ ὁ ἀσθενὴς τελευτήσῃ- δευτερεύουσα ονοματική ενδοιαστική
- ἃ λέγεις- δευτερεύουσα ονοματική αναφορική
- ὥς ὁ Κῦρος βούλοιο ἀπιέναι- δευτερεύουσα ονοματική ειδική
- ὅτι στρατηγὸς ὢν οὐκ ἐπεξάγοι- δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική
- ἵνα δύναιτο διασῶζειν τὰς πόλεις. –δευτερεύουσα επιρρηματική τελική

- 3.** σώζομαι- ἐσώθη
βούλομαι- βουληθήσονται
λύομαι- λυθήσεσθαι
πείθομαι- πεισθησόμεθα
τοξεύομαι- τοξευθήσεσθαι

4. ὁρᾶς -έώρας
ἐᾷ
ἀγαπᾷτε
σιωπᾷν
αἰτιῶνται , ἡτιῶντο
ἡττῶντο
πειρῶ

5. πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς –εμπρόθετος αναφοράς

παρὰ τοῖς Ἑλλησιν – εμπρόθετος στάση σε πρόσωπο

ὑπαρξάντων –υποθετική μετοχή, γενική απόλυτη

εὐδαιμονήσειν-αντικείμενο του ρ. ἡγοῦμαι

Πενεστέρους-κατηγορούμενο στο αντικείμενο ἡμᾶς.

ἀπαλλαγέντες – χρονική μετοχή

πολέμων καὶ κινδύνων καὶ ταραχῆς-αντικείμενα της μετοχής «ἀπαλλαγέντες»

ἐπιχειροῦντες-τροπική μετοχή, συνημμένη

διὰ τὸν πόλεμον –εμπρόθετος της αιτίας

ἐμπόρων καὶ ξένων καὶ μετοίκων-γενικές αντικειμενικές από το *μεστήν*